

ТОРА ОР • ПАРШІ ВАСЦЕ • МААМАР 2

ביאור על הנ"ל

Пояснення сказаного вище

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayeitzei/2/

1 ביאור על הנ"ל

Пояснення до вищесказаного.

2 והיה הוי"ה לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים. להבין ענין תפלה ובקשה זו שהוי"ה יהי [יהיה] בבחי' אלקים והאבן בבחי' בית אלקים.

«Ім'я Б-га (Гавая) буде для мене як Ім'я Б-га (Елокім), а цей камінь, який я поставив як стовп, стане домом Елокім». [Потрібно] зрозуміти зміст цієї молитви й прохання: щоб Гавая був на рівні Елокім, а камінь — на рівні дому Елокім.

וכדי להבין איך תהיה האבן במדרגה גדולה כ"כ [כל כך] להיות מכון ומשכן להשראת קדושה עליונה עד שיהיה חל שם שמים על האבן שתהיה נקי בשם בית אלקים. הנה צריך להבין ענין הפרשה כולה ויצא יעקב כו'

А щоб зрозуміти, як камінь міг досягти настільки високого рівня, щоб стати встановленим місцем і оселею для перебування найвищої святості, аж до того, що Ім'я Неба спочивало б на камені, і його називали б «домом Елокім», потрібно зрозуміти зміст усього розділу: «І ви-йшов Яаков...» тощо.

והענין דכתיב צוה ישועות יעקב בחי' יעקב נקרא ישועות

Суть [така]: написано: «Накажи спасіння Яакова». Рівень Яакова називається «ешуот» [«спасіння» у множині].

וביאור מלת ישועות הנה שרש התיבה הוא ש"ע [ש"ע (370)] ושאר אותיות הם נוספות בתיבה כלומר שע"י בחינת יעקב מתגלין ש"ע [ש"ע (370)] נהורין עילאין

Пояснення слова ешуот: корінь слова — шин-айн [числове значення — 370], а решта літер є доданими до слова. Тобто через рівень Яакова розкриваються 370 найвищих світел (шин-айн нехорін ілаїн).

וגם ש"ע הוא מלשון וישע ה' אל הבל שהוא לשון הפנה דהיינו שכל פינות והמשכות עליונות פונות ונמשכות ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב.

Також шин-айн походить від вислову «І Гавая звернувся до Гевеля»; це слово означає звернення [до когось]. Тобто всі найвищі спрямування й низведення звертаються й низводяться через рівень Яакова — юд-акев (юд [i] п'ята).

3 וענין נהורין והמשכות הללו היינו גילוי ההארות והמשכות מאור א"ס עצמו שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

І зміст цих світел і притягувань униз полягає в розкритті осяянь і притягувань униз із самого Нескінченного світла (Op Eйн Соф), яке відповідає своїй назві: воно не має кінця тощо.

ואינו בגדר עלמין כלל וכולא קמיה כלא ממש חשיב ולית מחשב' תפיסא ביה ואין ערוך אליו כו'.

Воно зовсім не належить до категорії світів; «усе перед Ним вважається справжнім ніщо», «жодна думка не може осягнути Його», і немає нічого, що можна було б із Ним порівняти, тощо.

כי מלכותך מלכות כ"ע [כל עלמין] והודו וזיוו על ארץ ושמים כו' זיו והארה בעלמא המתלבש' ומתפשט בתוך עלמין

Адже «Твоє царювання — царювання над усіма світами», а «Його слава» і Його сяйво «над землею та небом» тощо — це лише сяйво й осяяння, що облачається та поширюється всередині світів,

להוות' [להוותם] ולהחיותם להיות חיים וקיימים מאין ליש בכחי העלם והסתר אור א"ס ב"ה עצמו שלא בטלו העולמות במציאות ויחזרו להיות אין ואפס כמו שהיו

щоб привести їх до буття й оживити їх, аби вони жили й існували, переходячи з небуття в буття, у стані приховування й укриття самого Op Eйн Соф, благословенний Він, аби світи не втратили свого існування й не повернулися до небуття та цілковитого ніщо, яким вони були [раніше];

דהיינו ע"י כמה צמצומים והתלבשות שונות בירידת המדרגות כדרך וסדר ההשתלשלות אבל אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו רם ונשא כו' והוא למעלה מעלה מבחינת ההשתלשלות

тобто через численні скорочення (цимцумім) і різні облачення в процесі сходження рівнів, відповідно до способу й порядку ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут). Але сам Op Eйн Соф, благословенний Він, у Своїй сутності й славі піднесений і звеличений тощо та перебуває незмірно вище за рівень ішталшелуту.

וע"י בחי' יעקב יו"ד עקב נמשך אא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מבחי' ההשתלשלות שיאיר למטה בגילוי הנפש אלקות שבכל א' מישראל להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו.

I через аспект Яакова — йуд-акев [йуд, що сягає до п'яти] — Ор Ейн Соф, що перебуває вище за рівень ішталшелуту, притягується вниз, щоб унизу засяяти у відкритому вияві в Б-жественній душі (нефеш елокіс), яка є в кожному євреї, і щоб сам Ор Ейн Соф, благословенний Він, відкрився його душі.

4 והיינו ע"י שלקח מאבני המקום וישם מראשותיו. אבנים הן אותיות כמ"ש בס"י [בספר יצירה] שני אבנים בונות שתי בתים.

I це відбувається завдяки тому, що він узяв «із каменів цього місця й поклав [ix] біля голови». Камені — це літери, як сказано в Сефер Єцира: «Два камені будують два доми».

והטעם שנקראו אותיות בשם אבנים הוא כי כמו שע"י כמה אבנים נבנה בית לשבת אדם כו' כך ע"י כמה צירופי אותיות נעש"י [נעשית / נעשים] תיבות ומכמה צירופי תיבות נעשה ענין שלם שמתוכו מובן ומושג איזה השכלה והשגה

Причина, з якої літери називаються «каменями», полягає в тому, що, подібно до того як із багатьох каменів будують дім, щоб людина могла в ньому жити, тощо, так само з багатьох сполучень літер утворюються слова, а з багатьох сполучень слів — завершений зміст, із якого можна зрозуміти й осягнути певну думку та розуміння.

והרי השכל שורה ומתלבש באותיות הללו וכתפארת אדם לשבת בית ע"י צירופי אבנים

Інтелект спочиває в цих літерах і вбирається в них, подібно до того як «краса людини — жити в домі», збудованому зі сполучень каменів.

ועוד טעם אחר כי כמו שהאבנים הם דומם ואין להם ערך ויחוס לאדם הדר בבית שנבנה מהאבנים כך האותיות הן בחי' דומם לגבי השכל השורה ומתלבש בהם ואין להם ערך ויחוס אליו

Є й інша причина: подібно до того як камені — неживі й не мають нічого спільного з людиною, що живе в домі, збудованому з них, так само літери, порівняно з інтелектом, який спочиває в них і вбирається в них, належать до неживого рівня і не мають із ним нічого спільного.

ולכן בטלים הם לגבי השכל (ועמ"ש בפ' בראשית בד"ה להבין בתוספת ביאור ענין וייצר)

Тому щодо інтелекту вони перебувають у стані самоусунення (бітуль). (I див. написане в розділі Берешит, у маамарі, що починається словами «Зрозуміти, з додатковим поясненням питання про "I Він утворив"».)

ולכן נקי הוי צבאות אות הוא בצבא דילי [דיליה] שכל העולמות והברואי [והברואים] נתהוו מבחי אותיות שבעשרה מאמרות שנברא בהם העולם יהי אור יהי רקיע כו'.

Тому Його називають «Гавая Цваот» [Ім'я Б-га (Гавая) воїнств]: «Він — знак (от) серед Свого війська», адже всі світи й створіння постали з рівня літер Десяти висловів, якими було створено світ: «Нехай буде світло», «Нехай буде твердь» тощо.

וכל צבא השמים העליונים אלף אלפין ורבוא רבבן ולגדודיו אין מספר הם בטלים לגבי אור א"ס ב"ה כבטול האותיות שהן בחי דומם לגבי השכל

Усі небесні воїнства вищих світів — «тисяча тисяч і десять тисяч разів по десять тисяч», і «числа Його військам немає» — перебувають у стані бітулю перед Нескінченним світлом (Or Eйн Соф), благословенний Він, подібно до того як літери, що належать до неживого рівня, перебувають у стані бітулю щодо інтелекту.

מאחר שהם בחי גבול ת"ק שנה כו' ונבראים ומחודשים מאין ליש הרי אין ערוך אליו ית'

Оскільки вони належать до рівня обмеженого [проміжком у] п'ятсот років тощо, створені й наново приведені з небуття до буття, то їх не можна порівняти з Ним, благословенним.

וכנודע ענין הערך במספר שמספר אי לגבי אלף אלפים כו' יש לו איזה ערך ויחוס

I, як відомо, щодо числового співвідношення: число один стосовно тисячі тисяч тощо має певну співмірність і певний зв'язок;

משא"כ אליו ית' שהוא א"ס ב"ה אין ערוך כלל ולכן נקי אות הוא בצבא דילי [דיליה] שכל הצבאות אינן אלא בחי אות אי לגבי אור א"ס ב"ה.

а щодо Нього, благословенного, — Нескінченного (Ейн Соф), благословенного Він, — жодного співвідношення взагалі немає. Тому сказано: «Він — ос [літера] серед Його воїнства», адже всі воїнства — не що інше, як одна літера (ос) стосовно Нескінченного світла (Or Eйн Соф), благословенний Він.

5 והנה באבני המקום שהם בחי' אותיות כתיב וישם מראשותיו שהגביה והעלה אותם למעלה מעלה מבחי' ההשתלשלי' [ההשתלשלות] דהיינו לבחי' סוכ"ע

А щодо «каменів того місця», які відповідають рівню літер, написано: «і поклав [ix] біля свого узголів'я», тобто він підняв і звів їх високо-високо над рівнем ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) — до рівня світла, що охоплює всі світи (совев коль альмін).

כי לפי שהאותיות הן בחי' דומם לכך יש להם כח ויכולת לעלות למעלה מעלה כנודע שנעוץ תחלתן בסופן דייקא וסוכ"ע הוא כמשל העיגול שממטה נעשה מעלה. וכמ"ש ומתחת זרועות עולם.

Оскільки літери перебувають на рівні неживого, вони мають силу й здатність піднятися високо-високо, як відомо: «їхній початок закріплений у їхньому кінці» — саме в кінці. А світло, що охоплює всі світи (совев коль альмін), подібне до кола, в якому те, що внизу, стає вгорі. І як написано: «а внизу — руки світу».

6 והנה כתיב ויקח מאבני המקום ולא כל אבני לפי שלא כל האותיות יש להן כח זה אלא אות היו"ד שהוא בחי' כלי לחכמה

Отже, написано: «Він узяв із каменів того місця», а не «всі камені», бо не кожна літера має цю силу — лише літера йуд, яка є рівнем посудини для мудрості (Хохма).

וחכמה הוא כח מ"ה [מה] בחי' בטול ולכך שורה שם ומתגלה אור א"ס ב"ה הסוכ"ע כי הוי' בחכמה כו' ואין אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה אלא במי שבטל כו'.

А Хохма — це коах ма (сила «що»), рівень самоусунення (бітуль). Тому там перебуває і розкривається Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), благословенний Він, — світло, що охоплює всі світи (совев коль альмін), адже «Ім'я Б-га (Гавая) — у Хохмі» тощо; і Нескінченне світло, благословенний Він, перебуває і розкривається лише в тому, хто самоусунений, тощо.

וזהו האבן אשר שם מראשותיו (ועמ"ש ע"פ מאמר הרע"מ [הרע"א מהימנא] פ' כי תשא בענין אבנא למשקל כה דא י') ואח"כ וישם אותה מצבה

І це — «камінь, який він поклав у головах своїх». (А див. те, що написано щодо вислову Раая Мегемна в розділі Ki Tisa про «камінь, яким зважують: це йуд».) А згодом — «і він поставив його стовпом»,

וכתרגומו ושווי יתה קמא שהוא כמ"ש קמה אלמתיגם נצבה שמה שהיתה האבן מונחת למטה בארץ
אח"כ הקים אותה והגביה אותה עוד ממטה למעלה

а Таргум передає це як «і поставив його стоячи (кама)», що відповідає написаному: «mīy snīp pīdnāysā (kāma) i taḵoḵ stav pīrāmā». Тобто спершу камінь лежав унизу, на землі, а згодом він поставив його вертикально й підняв ще вище — знизу вгору.

והיינו עליי עליי אחר עליי [עלייה] לבחי ומקורות י"ג מדות רחמים עליונים שהן בחי יודיין ווייין כי
מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחי יי והשערה עצמה שהיא המשכה היא בחי וי

І це — піднесення за піднесенням до рівня й джерел Тринадцяти Вищих Атрибутів Милосердя, які є рівнем йудів [i] вавів. Адже місце, звідки волосина отримує живлення, і її фолікул — це рівень йуд, а сама волосина, що є проведенням потоку вниз, — рівень вав.

וזהו וישם מראשותיו וישם אתה מצבה שמתחלה כאשר שם מראשותיו היא בחי יו"ד ואח"כ נעשה
מצבה הוא בחי וא"ו וכל בחי הללו הם בחי העלאה ממטה למעלה

І це — «і він поклав [ix] у головах своїх ... і він поставив його стовпом»: спочатку, коли він поклав його в головах своїх, це рівень йуд; а згодом, коли він стає стовпом, це рівень вав. Усі ці рівні є рівнями піднесення знизу вгору.

והיינו התעלות חכמה שבנפש לאור א"ס ב"ה השורה ומתגלה בה כי הנפש היא בחי נברא ומחודש
מאין ליש בבחי אותיו [אותיות] כו'

Це піднесення Хохми душі до Нескінченного світла, благословенний Він, яке перебуває в ній і розкривається в ній. Адже душа — це створена істота, наново приведена з небуття до буття, на рівні літер, тощо.

וצריך להעלות ממטה למעלה לאור א"ס ב"ה הסוכ"ע וישב אל ה' וירחמהו מבחי י"ג מדות הרחמים
והעלאה זו היא בבחי חכמה דוקא כ"ח מ"ה [מה]:

І її потрібно піднести знизу вгору — до Ор Ейн Соф, благословенний Він, совев коль альмін: «Нехай повернеться до Гаваї, і Він змилюється над ним» — милосердям з рівня Тринадцяти Атрибутів Милосердя. І це піднесення відбувається саме завдяки Хохмі — коах ма.

Примітка.

8 לכאורה אינו מובן כי היודיין שבת"ד [שבתיקוני דיקנא] הוא גבוה מהוי"ו כמ"ש לעיל כי מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחי' יו"ד דהיינו מקום יניקתה ממו"ס [ממוחא סתימאה] שהוא הגבה מאד נעלה מהשערות עצמן שהן בחי' ו'.

На перший погляд, це незрозуміло, адже йуди в тікунім (упорядкуваннях) бороди вищі за вави, як зазначалося вище: місце, звідки волосина отримує живлення, і її фолікул належать до рівня йуд; тобто це місце, звідки вона отримує живлення від Мохא Стімаа (Прихованого Розуму), який незмірно вищий і піднесеніший за самі волосини, що належать до рівня вав.

9 והרי בחי' וישם אתה מצבה משמע שהוא עלייה אחר עלייה למעלה מבחי' מראשותיו שהוא בחי' יו"ד. וזהו תרתי דסתר.

Однак рівень (бхіна) «і поставив її як стовп» означає сходження за сходженням, вище за рівень «біля його голови», який є рівнем йуд. І це дві [тези], що суперечать одна одній.

אך פי' מראשותיו הוא בחי' חכמה דאצילות ואח"כ וישם אתה מצבה שנעשית בחי' ו' הוא בחי' אבא יונק ממזלא שבחי' השערות דת"ד [דתיקוני דיקנא] שהן ווי"ן גבוה מהיו"ד דח"ע [דחכמה עילאה].

Але пояснення таке: «біля його голови» — це бхіна мудрості (Хохми) світу еманації (Ацилут); а згодом, коли «і поставив її як стовп» і вона стає бхіною вав, це бхіна Абби, який отримує живлення від Мазла; адже бхіна волосся тікунін бороди, що є вавами, вища за йуд Хохми Ілаа (вищої Хохми).

אח"כ ויצק שמן על ראשה היינו המשכה ממו"ס [ממוחא סתימאה] ממש לתוך המזלות כו' ומזה ממש נמשך הגלוי למטה בהלכו' שבתורה שבע"פ [שבעל פה] ששרשן מנימין דמו"ס [דמוחא סתימאה] וע"ז נאמר סלסלה ותרוממך כו':

Згодом: «і вилив олію на її верхівку» — тобто притягнення від самої Мохא Стімаа до мазалот тощо. І саме звідси розкриття притягується вниз, до законів Усної Тори, корінь яких — у нитках Мохא Стімаа. Про це сказано: «Піднось її, і вона піднесе тебе» тощо.

10 אך אין זה תכלית המכוון רק שאח"כ ויצק שמן על ראשה היינו המשכת חכמה עילאה שהיא התורה ורצונו ית' שנמשכו ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב כמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל

Однак це не остаточна мета; радше, [мета полягає в тому,] щоб потім «він вилив олію на її верхівку». Олія — це притягнення згори вниз вищої мудрості (Хохма ілаа), тобто Тори та Його волі, благословенний Він, які притягуються через рівень Якова — юд-акев (юд у п'яті), як сказано: «Він утвердив свідчення в Якові й установив Тору в Ізраїлі»:

להיות בעסק התורה שלמטה בגשמיות המחליף פרה בחמור כו' גילוי המשכת חכמה עילאה

щоб у вивченні Тори тут, унизу, в матеріальних справах, [як-от у випадку] «той, хто обмінює корову на осла» тощо, розкривалося притягнення згори вниз вищої Хохми (Хохма ілаа).

שכל פרטי הלכות שנפרדו הם יסודתם בהררי קדש עליון חכמה עילאה שכך חייבה חכמתו ורצונו ית'.

Адже всі подробиці законів, які відокремилися одна від одної, мають свою основу в горах святості нагорі — у Хохмі ілаа, бо так постановили Його мудрість і воля, благословенний Він.

11 ואי לזאת יהי עסק התורה ג"כ עדי"ז להמשיך חכמה עילא' [עילאה] בנפשו ועי"ז נעשה אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא כו'.

Тому й вивчення Тори має відбуватися таким самим чином: щоб притягувати вищу мудрість (Хохма Ілаа) до своєї душі. Завдяки цьому інша сторона (сітра ахра) підкорюється (іскаф'я — приборкання) і перетворюється (ітгапха — перетворення) тощо.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה כו' שתפול על האדם אימה ופחד בעסקו בתורה כמו בשעת קבלתו בהר סיני.

Тому наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «Як там [це було] з трепетом і страхом, так і тут [має бути] з трепетом» тощо: щоб під час вивчення Тори на людину спадали трепет і страх, як тоді, коли Тору було отримано на горі Синай.

12 והנה שם בהר סיני כל העם ראו את הקולות ואת הלפידים וכו' פנים בפנים דבר ה' עמכם כו'.

Тож там, на горі Синай, «весь народ бачив звуки й полум'я» тощо; «обличчям до обличчя говорило з вами Ім'я Б-га (Гавая)» тощо.

והאיך ימשיך כל אדם יראה זו עליו בכל זמן אלא כאשר ישים האדם אל לבו שהתורה שהוא לומד היא המשכת חכמה עילאה

А як кожна людина може повсякчас пробуджувати в собі цей трепет? Лише тоді, коли людина бере до серця, що Тора, яку вона вивчає, є притягненням згори вниз вищої мудрості (Хохма Ілаа),

ושם שורה ומתגלה אור א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מגדר ההשתלשלות וקמיה כחשיכה כאורה מעלה ומטה רוחניות וגשמיות שוין א"כ אין כאן הסתר פנים כלל ע"כ מה להלן כו' הכל שוה.

і там перебуває та розкривається Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), благословенний Він, яке незмірно перевищує межі ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут); і перед Ним «темрява — як світло»: верх і низ, духовне й матеріальне — рівні. Отже, тут узагалі немає приховування Обличчя. Тому «як там...» тощо: усе однакове.

13 והנה להבין תכלית ירידת יעקב יו"ד עקב להיות הש"ע [הש"ע (370)] נהורין בגילוי למטה וליקח מאבני המקום להעלותם למעלה ולהמשיך אח"כ בחי' שמן הוא בחי' חכמה עילאה מלמעלה למטה.

Тепер [нам потрібно] зрозуміти мету сходження Якова, йуд-акев: щоб 370 світел проявилися внизу, щоб узяти «з каміння того місця» й піднести їх вгору, а потім притягнути згори вниз рівень оливи, який є рівнем мудрості (Хохма), тобто Хохма Ілаа (вища мудрість).

וירידה זו הוא מ"ש ויצא יעקב מבאר שבע. באר הוא מקור ומעיין הנובע ז' מדות עליונות לך ה' הגדולה והגבורה כו' שהן בחי' לך בחי' ביטול.

Це сходження — те, про що сказано: «І вийшов Яков із Беер-Шеви». Беер (криниця) — джерело й потік, що витікає з нього, семи (шева) вищих атрибутів: «Тобі, Гавая, належать велич і могутність» тощо. Це рівень «Твого», рівень самоусунення (бітуль).

וילך חרנה חר"ן (ע"ה [עליו השלום]) בגימ' [בגימטריא] גרו"ן רק בחי' גרו"ן היינו כשהקול יוצא כדרכו בלי עכוב וכלי מונע

«І пішов він до Харану». Харан, якщо додати колель (одиницю за ціле слово), чисельно дорівнює гарону (горлу). Але рівень гарону — це коли голос виходить звичним шляхом, без затримки й без перешкод;

אבל חר"ן אותיות נחר היינו מ"ש יגעתי בקראי נחר גרוני. והיינו כשגובר בו יסוד האש כי הקול כלול אש רוח ומים.

однак Харан складається з тих самих літер, що й ніхар, як сказано: «Я знеміг від свого воання; горло моє пересохло (ніхар)». Так буває, коли в ньому переважає стихія вогню, адже голос складається з вогню, повітря й води.

רוח הוא עיקר התפשטות הבל הלב ומים היינו לחלוחית הריאה ואש הוא המחלק את הקול להיות ההפסק להתחלק בה' מוצאות הפה כלי הדבור.

Повітря — це головне поширення подиху серця; вода — це волога легені; а вогонь розділяє голос, створюючи перерви, завдяки яким він поділяється на п'ять місць артикуляції рота — органів мовлення.

14 וכשגובר יסוד האש ביותר הוא המפסיק את הקול עד שאינו יכול לצאת במשך ההעברה כדרכה.

Коли ж стихія вогню надмірно посилюється, саме вона перериває голос, аж поки він не може виходити безперервно, як зазвичай.

וכך הוא בחי' חרן היינו בחי' המפסיק את הקול שהוא ההמשכה מחיות ואור א"ס ב"ה

Такою є й бхіна Харану: це бхіна того, що перериває голос, — а голосом є низведення життєвої сили (хают) і світла Нескінченного (Ейн Соф), благословенного Він;

שלא להיות ההמשכה כדרכה בקדושה דוקא אלא שיש גם לקליפות וס"א [וסטרא אחרא] יניקה ואחיזה בהמשכה זו ואזי נקי בבחי' נאלמתי דומיה שנפסק הקול וההמשכה ונעשה בחי' נפרד

так що низведення відбувається вже не звичайним чином і не лише у святості, а й оболонки (кліпот) та інша сторона (сітра ахра) отримують живлення від цього низведення й мають у ньому опору. Тоді це називається бхіною «Я зацікавив у мовчанні», бо голос і низведення перериваються, і виникає бхіна відокремленості.

ובחי' זו הוא בין בהנהגת העולמות שהוא ענין גלות ישראל ושעבוד מצרים ובכל מחמת תגבורת האש ותוקף הדין

І ця бхіна проявляється як в управлінні світами — у вигнанні Ізраїлю та поневоленні в Єгипті й Вавилоні, спричинених надмірною силою вогню й суворістю суду,

ובין בכל נפש מישראל בעבודת ה' שעסק התורה שלו הוא בבחי' נפרד ולא בבחי' ביטול לאור א"ס ב"ה להיות גילוי חכמתו כו' מחמת תגבורת האש וחמימות שמצד גופו ונפש הבהמית אשר נמשך אחריהם.

так і в кожній єврейській душі, у служінні Б-гу, коли її вивчення Тори відбувається в стані відокремленості, а не в стані самоусунення (бітуль) перед Нескінченим світлом (Ор Ейн Соф), благословенним Він, щоб у ньому відкривалася Його мудрість тощо, — через надмір вогню й жару, що походять від тіла та тваринної душі, за якими людина йде.

אך הנה תכלית ירידה זו של בחי' יעקב מאגרא רמה מבאר שבע מקוי' מדות העליונות שהן ביטול אליו ית' לך ה' הגדולה כו' לבירא עמיקתא מקום החרן המפסיק ומעכב את קול ההמשכה להיות בחי' נפרד. הוא כדי להיות אתכפיא ואתהפכא

Однак мета цього спуску бхіни Яакова — «з високої вершини», з Беер-Шеви, джерела вищих атрибутів, що є самоусуненням перед Ним, благословенним Він («Тобі, Гавая, належить велич» тощо), — «у глибоку яму», до місця Харану, який перериває й затримує голос низведення, надаючи йому бхіни відокремленості, полягає в тому, щоб відбулося підкорення (іскаф'я) і перетворення (ітгапха).

ואזי נעשה מחרן רנה כי החיית נפסק ונעשה ה"א. כמ"ש בזהר ע"פ גער חית קנה שמחמץ נעשה מצה.

І тоді з Харану постає ріна (радісна пісня), бо хет розмикається й стає гей, як сказано в Зогарі щодо слів «Докори звірові (хаяс) очеретів»: із хамецу (квасного) постає маца (прісний хліб).

15 וזהו ושכתי בשלום אל בית אבי ושכתי מחר"ן. אל בית אבי זהו בחי' יצחק ויצחק נקי ע"ש [על שם] צחק עשה לי אלקים

І ось що означає: «і я повернуся з миром до дому батька мого» — «і я повернуся» з Харану. «До дому батька мого» — це рівень Іцхака; його названо так через слова: «Б-г учинив для мене сміх (צחוק)»,

והוא בחי' רנ"ה שנעשה מחר"ן וכתוב כל השומע יצחק לי יצחק הוא לשון עתיד דהיינו בביאת המשיח ב"ב [במהרה בימינו] שאז אהפוך אל עמים וגו'

і це рівень рини (радісного співу), що постає з Харану. І написано: «кожен, хто почує, сміятиметься (їцхак) для мене»; «їцхак» стоїть у майбутньому часі, тобто йдеться про прихід Машіаха, хай це станеться швидко, у наші дні, адже тоді «Я перетворю народи» тощо.

דכד אתכפייא ואתהפכא אזי נעשה בחי' צחוק וחדוה כמו עד"מ צחוק המלך והשרי מענין התהפכות דבר רחוק וזר כמו מצפור מדברת שזהו דבר חידוש משא"כ מאדם המדבר שדרכו בכך לא שייך צחוק.

Бо коли [інша сторона (сітра ахра)] підкорюється й перетворюється, тоді постає рівень сміху й радості; як, наприклад, сміх царя та сановників з приводу перетворення чогось далекого й незвичного — як-от коли заговорить птах, — адже це дивовижна новизна; тоді як коли говорить людина, для якої це звична річ, сміху це не викликає.

16 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **במקום שבע"ת** [שבעלי תשובה] **עומדין כו' משום דאתהפכא חשוכא כו'. וגם ארז"ל** [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **אם ישראל עושין תשובה נגאלין כו' שזהו תכלית ביאת המשיח להיו' [להיות] הצחוק והחדוה כד אתכפייא סט"א** [סטרא אחרא] **ואתהפכא חשוכא לנהורא.**

Тому наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «На місці, де стоять баалей тшува (ті, хто повернулися)», і т. д., бо темрява перетворюється і т. д. Також наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «Якщо Ізраїль здійснить повернення (тшуву), то буде визволений» і т. д.; адже в цьому полягає мета приходу Машіаха: щоб настали сміх і радість, коли інша сторона (сітра ахра) приборкується, а темрява перетворюється на світло.

וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] **שלעתיד יאמרו על יצחק כי אתה אבינו שתכלית ירידת הנשמה בגוף בעוה"ז ותכלית ירידת ישראל בגלות ושעבוד ודוחק פרנסה הוא כדי שיעלו ויבאו ויגיעו לבחי' יצחק הוא הצחוק והחדוה כו'.**

І ось [зміст] вислову наших мудреців, благословенної пам'яті: у майбутньому скажуть Іцхаківі: «Бо ти — наш батько»; адже мета сходження душі в тіло в цьому світі, а також мета сходження Ізраїлю у вигнання, підкорення та скруту в зароблянні на прожиток — у тому, щоб вони піднеслися, прийшли й досягли рівня (бхіни) Іцхака, тобто сміху й радості, і т. д.

17 אך כיצד ישוב מבחי' חרן לבחי' יצחק הנ"ל הנה לזה אמר הכתוב בשלום כי שלום הוא המחבר ומקשר ב' הפכים

Але як повернутися з рівня Харана до рівня Іцхака, згаданого вище? На це вірш відповідає словами «у мирі», адже саме мир поєднує і пов'язує дві протилежності,

כמ"ש עושה שלום במרומיו בין מיכאל כו' שלום שלום לרחוק שנעשה קרוב כו' ובשלום ב' שלום ממטה למעלה וממעלה למטה כמ"ש במ"א.

як написано: «Він творить мир у висотах Своїх», між Михаелем тощо; «Мир, мир далекому», який стає близьким тощо. А бешалом («у мирі») — це два [види] миру: знизу догори та згори донизу, як пояснюється в іншому місці.

18 והנה כשיתגלה הצחוק העליון לעתיד כד אתכפיא ואתהפכא דהיינו שלא יהיה שליטה ויניקה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] כלל וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. אזי יזכך חומריות העולם וגסותו שלא יהיה בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] רק הכל יוכלל בבחי' אין

Тепер, коли в майбутньому розкриється вищий сміх, коли [інша сторона (сітра ахра)] буде підкорена й перетворена, тобто коли оболонки (кліпот) та сітра ахра зовсім не матимуть влади й живлення, як сказано: «І Я усуну з землі дух нечистоти», тоді матеріальність світу та його грубість очистяться, і світ уже не перебуватиме на рівні єш (самостійного «щось»), окремої речі самої по собі; натомість усе увійде до рівня айн (Б-жественного «ніщо»).

כי זהו תכלית בריאת העולמות מאין ליש כדי לאהפכא מבחי' יש לבחי' אין ואזי והיה הוי' לי לאלקים.

Адже в цьому й полягає мета створення світів із ніщо в щось: перетворити їх із рівня єш на рівень айн. І тоді: «Ім'я Б-га (Гавая) буде для мене як Ім'я Б-га (Елокім)».

כי הנה אלקי' היינו ההעלם והצמצוי להיות העולמות נבראים מאין ליש

Адже Елокім — це приховування й скорочення (цимцум), завдяки яким світи створюються з нічого в щось;

והוי"ה היינו בחינת פנימיות אור א"ס ב"ה המח"י [המחיה] ומהוה כו'

а Гавая — це рівень внутрішнього виміру (пніміют) Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), благословенний Він, яке дає життєву силу й приводить усе до буття тощо.

וכמ"ש כי שמש ומגן הוי"ה אלקים שאלקי' נעשה בחי' מגן לשם הוי"ה שהוא בבחי' השמש כו'.

Як сказано: «Бо сонце й щит — Гавая, Елокім»: Елокім стає рівнем щита для Імені Гавая, яке перебуває на рівні сонця тощо.

אך כל זה הוא בבחינת ההשתלשלות וירידת המדרגות שהוא בבחי' זיו והארה שמאור א"ס ב"ה להוות ולהחיות נבראים כסדר ירידת השתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה.

Однак усе це належить до сфери ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішта-лшелут) і сходження рівнями. Це рівень саява й світіння від Нескінченного світла, благословенного Він, яке приводить створені істоти до буття й дає їм життєву силу відповідно до порядку послідовного розгортання рівнів згори вниз, рівень за рівнем;

שמדרגות עליונים מקבלים אור היותר עליון ורוחני כו' וכל מה שלמטה מטה מתצמצם ומתלבש כו'.

адже вищі рівні отримують найвеличніше й найдуховніше світло тощо, а що нижче рівень, то більше світло скорочується й огортається тощо.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כשיתגלה הצחוק העליון שהוא מבחי' אתהפכא כו' יהיה גילוי אא"ס [אור אין סוף]
 ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מעלה מבחינת השתלשלות

Однак у майбутньому, коли розкриється вищий сміх, який походить із рівня перетворення тощо, розкриється саме Нескінченне світло, благословенний Він, у всій повноті Своєї сутності та слави — незмірно вище за рівень ішталшелуту.

כי עין בעין יראו כו' וראו כל בשר כו' ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' וגו'.

Бо «око в око побачать» тощо; «і всяка плоть побачить» тощо; «і ввійдуть у печери серед скель і в земні нори від жаху перед Іменем Б-га (Гавая)» тощо.

19 ואז יהי [יהיה] בחי' הוי"ה שהוא אור א"ס ב"ה הנמשך ומתפשט להתלבש בתוך עלמין בסדר ההשתלשלות. נחשב בחי' אלקים דהיינו בחי' צמצום

І тоді рівень (бхіна) Імені Б-га (Гавая) — Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), благословенний Він, яке сходить униз і поширюється, щоб одягнутися у світи в порядку ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), — вважатиметься рівнем Імені Б-га (Елокім), тобто рівнем скорочення (цимцуму);

שבאמת אין זה אלא זיו והארה מצומצמת לגבי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלפניו מעלה ומטה שוין וכחשיכה כאורה.

бо насправді це не що інше, як обмежене сяйво й світіння порівняно з Ор Ейн Соф, благословенним Він, у Самій Його сутності та славі, перед Яким верх і низ однакові, а «темрява — як світло».

20 והאכן הזאת אשר שמתי מצבה הוא בחינת יו"ד כלי החכמה שמבחי' אותיות בחי' דומם דהיינו בחי' התהוות מאין ליש

«І цей камінь, який я поставив як стовп» — це рівень літери йод, посудина мудрості (Хохма), що належить до рівня літер, до рівня неживого, тобто до рівня виникнення з небуття в буття.

רק לפי אשר שמתו מצבה שהגבהתי והעליתי כו' לכך יהי [יהיה] לה כח ויכולת להיות בית אלקים שיהיה בחי' אלקים זה שהוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שבתוך עלמין שורה ומתגלה בבחי' אותיות הללו והאותיות תהיינה בבחי' משכן ומכון לשבתו ית'.

Але оскільки «я поставив [Його] як стовп», бо я підняв і звеличив [Його] тощо, він матиме силу й здатність стати «домом Елокім»: щоб цей рівень Елокім, тобто Нескінченне світло (Or Ein Sof), благословенний Він, що перебуває всередині світів, спочивав і розкривався в цих літерах, а літери стали оселею та усталеним місцем Його перебування, благословенний Він.

21 וכל זה הוא ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב צוה ישועות יעקב גילוי הש"ע [הש"ע (370)] נהורין שבהן וע"י נזכה לכל בחי' האלו. וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך.

І все це відбувається завдяки рівню Яакова — юд-акев: «Накажи визволення Яакова», — розкриттю 370 світел, що містяться в них; і завдяки цьому ми удостоїмося всіх цих рівнів. «І з усього, що Ти даси мені, я відділю десятину, неодмінно відділю її для Тебе» (асер а'асрену).

הענין הוא כי הנה נודע שיהיה עילוי אחר עילוי לאין קץ ימות המשיח ותחיה"מ [ותחיית המתים] כמה שמיטין ויובלות כו' וכל עילוי גדול מחבירו.

Суть цього така: відомо, що піднесення за піднесенням триватимуть без кінця [у] дні Машіаха та воскресіння мертвих, у численних циклах шміти (сьомого, суботнього року) й ювілейних циклах тощо, і кожне піднесення буде вищим за попереднє.

אך קודם העילוי שאחר העילוי צריך להיות [להיות] נשאר מעילוי הראשון בבחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] לאתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שבעילוי הכי ואתעדל"ת [אתערותא דלתתא] זו הנשארת מן העילוי הראשון נקי בחי' מעשר.

Але перед піднесенням, яке йде за [кожним] піднесенням, від першого піднесення має залишитися [щось] у вигляді пробудження знизу — для пробудження згори, що відбувається під час другого піднесення. Це пробудження знизу, яке залишається від першого піднесення, називається рівнем маасеру (десятини).

22 וז"ש [וזהו שכתוב] וכל אשר תתן לי לעתיד דהיינו כל העליות שיהיה עד אין קץ עשר אעשרנו ויהי [ויהיה]

הרבה מעשרות לכל עילוי בחי מעשר בפ"ע [בפני עצמו] ותמיד עשר אעשרנו עד שיגיע לך לבחי אור
א"ס ב"ה עצמו

І ось що написано: «І з усього, що Ти даси мені» — у майбутньому, тобто з усіх піднесень, яких буде без кінця, — «я відділятиму десятину, відділятиму її»: буде багато десятин — для кожного піднесення окремих рівень десятини; і завжди: «відділятиму десятину, відділятиму її», аж поки не дійде до «Тебе» — до самого рівня Нескінченного світла (Op Eйн Соф), благословенний Він.

וכמו שהוא ית' א"ס כך יהיו עליות עד א"ס והכל ע"י בחי יעקב יו"ד עקב כו' כנ"ל

І як Він, благословенний, нескінченний, так і піднесення будуть без кінця; і все це відбувається завдяки рівню Якова — йуд-акев [літера йуд, що сягає п'яти] тощо, як [пояснено] вище.

וד"ל [ודי למבין]: (ובענין מ"ש בפ" עשר אעשרנו ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] זו כו' נקי בחי מעשר כו'.
נראה כי הכתר הוא הממוצע בין עולם העליון לעולם התחתון שהוא סוף בחי עליונה ומקור וראש
לבחי תחתונה כמו מלכות דאצי" כתר לבריאה ומלכות דבריאה כתר ליצירה כו'.

І цього досить тому, хто розуміє. (А щодо сказаного в поясненні слів «відділятиму десятину, відділятиму її» — що це пробудження знизу (ітарута делетата) тощо називається рівнем десятини тощо, — схоже, що вінець (Кетер) є посередником між вищим світом і нижчим світом: він є завершенням вищого рівня та джерелом і початком нижчого рівня. Так, царювання (Малхут) світу еманції (Ацилут) є Кетером для світу творення (Брія), а Малхут світу Брія — Кетером для світу формування (Єцира) тощо.

ולכן הנה להיות עליית העולמות שיתעלה העשייה בקדושי [בקדושה / בקדושת] היצירה ממש הוא ע"י
אמצעות הכתר דעשייה שהוא בחי מעשר מע"ס [מעשר ספירות] דעשי" [דעשייה].

Тому, щоб світи піднеслися і Асія перейшла до самої святості Єцира, це відбувається через Кетер Асії, який є рівнем десятини від десяти сфер духовного прояву (сфірот) Асії.

והענין כי כתר הוא לשון שתיקה כמו כתר לי זעיר. ושתיקה הוא בחינת בטול וע"ז נאמר יונת אלם
כו'. והוא בחינת בעמדם תרפינה כנפיהן.

Суть у тому, що слово «Кетер» пов'язане з мовчанням, як у вислові «Зачекай на мене трохи» (касер). А мовчання — це рівень самоусунення (бітуль), і саме про це сказано: «голубка мовчання» тощо. Це також рівень слів: «Коли вони стояли, вони опускали свої крила».

וע"י בטול זה יוכל להתעלות אח"כ ליצירה כי א"א להיות עלי"י [עלייה] ממהות למהות כי אם שיוכלל תחלה בבחי' אין ממש וזהו ענין העמוד שבין ג"ע [גן עדן] התחתון לג"ע [לגן עדן] העליון כו'.

Завдяки цьому самоусуненню він згодом може піднятися до Єцира, бо піднесення від однієї сутності до іншої неможливе, якщо спершу вона не включиться в рівень справжнього «ніщо» (айн). У цьому й полягає сенс стовпа між нижнім Ган Еден [райським садом] і верхнім Ган Еден тощо.

וכמו צמיחת התבואה מזרע הנזרע בארץ הוא ע"י שמתחלה מתבטל מהות הזרע ונעשה בחי' אין רק שנשאר כחו בכח הצומח וע"י אח"כ נעשה הגידול נפלא יותר מהיש שהי' [שהיה] תחלה כו'.

Так само проростання зерна із насінини, посіяної в землю, відбувається завдяки тому, що спершу сутність насінини самоусувається і стає рівнем «ніщо», хоча її сила залишається в силі росту; завдяки цьому згодом виростає щось набагато дивовижніше за те, чим вона була спочатку, тощо.

ועד"ז עלי"י [עלייה] יצירה בכריאה צ"ל תחלה בכחינת בטול ואין והוא בחי' כתר דיצירה כו' וזהו ענין אשר שם שמות בארץ בחי' וחד חרוב

Так само піднесення Єцира до Брії спершу має відбуватися на рівні самоусунення й «ніщо» — це рівень Кетера Єцира тощо. У цьому й полягає сенс слів «Той, Хто вчинив спустошення на землі» — рівня «і одна [тисяча років] буде спустошеною».

ומה שהוא בבחי' אלף השביעי ולא בבחי' עשירית היינו כי היכל ק"ק [קדש הקדשים] שהוא היכל השביעי כולל ג"ר [ג' ראשונות] אבל עיקר העלי"י [העלייה] ע"י הכתר כו'. וע"ד זה יש עליות אין קץ.

І те, що це відбувається на рівні сьомої тисячі, а не на рівні десятини, пояснюється тим, що Гейхал (палата) Святого Святих, який є сьомим Гейхалом, охоплює перші три [сфірот]; але головне піднесення відбувається через Кетер тощо. І так само піднесення не мають кінця.

ומ"ש עשר אעשרנו ב' עישורין היינו כי הכתר כלול מב' פרצופין עתיק וא"א כו' שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ושרש הנאצלים כו' וב' בחי' אלו יחד נק' חומש כמ"ש ונתתם חמישית לפרעה כמ"ש (א):

А щодо сказаного: «Десятину відділю, відділю їй» — дві десятини, — то це тому, що Кетер складається з двох парцуфім (конфігурацій): Атік та Аріх Анпін тощо; він є найнижчим рівнем Еманатора та коренем еманованих істот тощо. А ці два рівні разом називаються п'ятою частиною, як сказано: «і віддасте п'яту частину фараонові», як пояснюється в іншому місці.)

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayeitzei/2/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок